# การแต่งงานของคนเพศเดียวกัน

# Same Sex Marriage

**ไพฑูรย์ อุทัยคาม,** Phaitoon Utaikarm[1]

**พระมหาพรชัย สิริวโร,** Phramaha Pornchai Sirivaro[2]

**E-mail:** phaitoon.uta@mcu.ac.th

**Received:** *Mayl 13, 2022* **Revised :** *October 20, 2023*

**Accepted :** *October 20, 2023*

## บทคัดย่อ

บทความนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดการแต่งงานของคนเพศเดียวกัน เป็นการกระทำที่ควรหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำที่ควร มีหลักคำสอนใดรับรอง และถ้าเป็นการกระทำที่ไม่ควร มีหลักคำสอนใดเป็นข้อห้าม บทความนี้จะพิจารณาจากแนวคำสอนในพระพุทธศาสนาเป็นหลัก หลังจากพิจารณาตามหลักพระพุทธศาสนา บทความนี้ให้เหตุผลว่า การแต่งงานของคนเพศเดียวกัน ไม่สามารถจัดได้ว่า “ควร” หรือ “ไม่ควร” เพราะไม่พบข้อห้ามหรือข้ออนุญาตใด ๆ เลย ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้ว่า การกระทำดังกล่าวสามารถกระทำได้ตราบที่ยังไม่ละเมิดศีลข้อ 3 หรือเป็นอันตรายต่อตนเองและสังคม

**คำสำคัญ**: การแต่งงานของคนเพศเดียวกัน, พุทธจริยธรรม, ศีลข้อ 3

## Abstract

In this article, an attempt was purposely made to answer the ethical question that 'is same sex marriage morally permissible? if morally permissible, on which teaching it should be grounded, and if not, on which teaching it should be grounded too'. This paper will mainly focus on the Buddhist teachings. After careful examination, it argued that the same sex marriage is neither morally permissible nor not morally impermissible matter because any prohibition or permissibility is not found, therefore, it would become possible that such an act could be done as long as it does not infringe the third Buddhist precept or harm oneself and society.

---

[1] นิสิตหลักสูตร พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย/ Mahachulalongkornrajavidyalaya University

[2] มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย/ Mahachulalongkornrajavidyalaya University

**Keywords:** Same Sex Marriage, Buddhist ethics, Third precept

**1. บทนำ**

การแต่งงาน หรือการใช้ชีวิตคู่ร่วมกัน เกิดจากคุณค่าที่มนุษย์ทุกคนมีตั้งแต่กำเนิดอันเป็นสิทธิทางธรรมชาติกล่าวคือ ความรัก ความต้องการได้รับความรัก และการดำรงชีวิตอยู่อย่างปลอดภัย การแต่งงานหรือการเลือกคู่ ถือเป็นสิทธิส่วนบุคคล ที่จะแสดงความรัก การได้รับความรักและการดูแลซึ่งกันและกันให้ปลอดภัย ด้วยเหตุนี้ การแต่งงานจึงเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ควรได้รับอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกเพศ เชื้อชาติ และศาสนา

ฐานคิดดังกล่าว ทำให้กลุ่มบุคคลรักเพศเดียวกันออกมาเรียกร้องเพื่อให้สังคมยอมรับ และรับรองสิทธิบางอย่างเช่นเดียวกันคู่รักเพศตรงข้าม สิ่งที่คนหลากหลายทางเพศเรียกร้องให้มีการยอมรับมีหลายเรื่อง แต่เรื่องหนึ่งที่สำคัญคือ "การแต่งงานกับคนเพศเดียวกัน" ข้อเรียกร้องอ้างถึงเหตุผลหลายประการ แต่สามารถสรุปได้เป็นประเด็นหลักคือ

1. การแต่งงานของคนเพศเดียวกันเป็นสิทธิ นอกเหนือจากการสมรสระหว่างคนต่างเพศ การสมรสระหว่างบุคคลเพศเดียวกันถือเป็นสิทธิ เสรีภาพอย่างหนึ่งของมนุษย์เช่นเดียวกัน[3]

2. เมื่อไม่ยอมรับให้คนเพศเดียวกันแต่งงานกันอย่างถูกต้องตามกฎหมาย คนเหล่านี้ย่อมเสียสิทธิหลายอย่าง เช่น การเป็นตัวแทนทำธุรกรรมทางกฎหมาย การเรียกร้องสิทธิแทนคู่สมรส เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ดี ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย ให้เหตุผลว่า

1. การแต่งงานของคนเพศเดียวกัน ผิดศีลธรรม เพราะการแต่งงานนั้น เป็นเรื่องของคนต่างเพศ เช่น ชายกับหญิง โดยเฉพาะฝ่ายอนุรักษ์ที่ยึดมั่นกับความศักดิ์สิทธิ์ของสถาบันการแต่งงานระหว่างชายหญิงเห็นว่าการขยายนิยามการแต่งงานให้รวมไปถึงคนรักเพศเดียวกันด้วยเป็นภัยอันตรายอย่างใหญ่หลวง ทั้งนี้ มีข้อมูลสำรวจออกมาระบุว่า สองในสามของคนในสังคมคัดค้านการแต่งงานของคนรักเพศเดียวกัน[4]

2.คู่สมรสเพศเดียวกันที่ไม่สามารถให้กำเนิดสมาชิกใหม่ในครอบครัวอันเป็นสถาบันสังคมพื้นฐานอันดับแรกของมนุษย์ การแต่งงานของคนเพศเดียวกันจึงเป็นการทำลายรากฐานสำคัญอันดับแรกของสังคม เมื่อสถาบันครอบครัวไม่ยั่งยืน กลุ่มสังคมครอบครัวย่อมล่มสลาย จนส่งผลเสียต่อสังคมส่วนรวม

---

[3] นายเกิดโชค เกษมวงศ์จิตร, **การจดทะเบียนคู่ชีวิตของกลุ่มคนรักเพศเดียวกัน**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://www.humanrightscenter.go.th/IHR/HRI2/ [20 มีนาคม 2565].

[4] ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, **สงครามเชิงวัฒนธรรม: การแต่งงานของคนรักเพศเดียวกัน**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://www.sapaan.org/article/28.html [20 มีนาคม 2559].

เมื่อพิจารณาในมุมมองทางพระพุทธศาสนา จากการศึกษาในคัมภีร์ต่าง ๆ พบว่า คำสอนที่เกี่ยวข้องมีเพียงหลักคำสอนที่เป็นจริยธรรมพื้นฐานเกี่ยวกับการประพฤติผิดในกาม กล่าวคือ กาเมสุมิจฉาจาร อันเป็นศีล ข้อ 3 ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อห้าม มิให้ล่วงละเมิดบุคคลบางประเภทที่ต้องห้าม (อคมนียฐาน) และสทารสันโดษ กล่าวคือความยินดีเฉพาะในคู่ครองของตนอันเป็นหลักควบคุมพฤติกรรมทางใจ จึงอาจกล่าวได้ว่า พระพุทธศาสนา ไม่ได้ให้คุณค่ากับการแต่งงานว่าเป็นพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา และต้องเป็นไปเพื่อการสืบพันธุ์ตามกรอบจารีตประเพณีแต่อย่างใด

เมื่อพระพุทธศาสนา ไม่ได้กล่าวถึงการแต่งงานของคนเพศเดียวกันไว้โดยตรง การพิจารณาปัญหาเชิงจริยธรรมที่ว่า การแต่งงานของคนเพศเดียวกัน ควรหรือไม่นั้น จึงต้องแสวงหาบรรทัดฐานบางอย่างในพระพุทธศาสนาเพื่อสนับสนุน หรือคัดค้านข้อสรุปแต่ละฝ่าย

จากปัญหาที่กล่าวมา ผู้เขียนจึงต้องการนำคำถามว่าด้วยการแต่งงานของคนเพศเดียวกันไปพิจารณาในปริบทของพระพุทธศาสนา เพื่อตอบปัญหาว่า “ในพระพุทธศาสนา การแต่งงานของคนเพศเดียวกันเป็นการกระทำที่ควรหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำที่ “ควร” มีหลักคำสอนใดรับรอง และถ้าเป็นการกระทำที่ “ไม่ควร” มีหลักคำสอนใดห้ามไว้หรือไม่

## 2. การแต่งงานของคนเพศเดียวกัน เป็นการกระทำที่ “ควร”

### 2.1 ตามหลักสิทธิ และหลักความเสมอภาค

ทฤษฎีเสรีนิยมคลาสสิคคือแนวคิดหลักที่สนับสนุนทัศนะนี้ โดยเชื่อว่า เสรีภาพและอิสรภาพคือเป้าหมายสูงสุด ปฏิเสธการจำกัดเสรีภาพ และเรียกร้องสิทธิและความรับผิดชอบของปัจเจกชน นักคิดคนสำคัญคือ จอห์น ล็อค[5] ได้เน้นถึงอิสรภาพและเสรีภาพในฐานะสิทธิพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งเกิดจากการใช้เหตุผล กล่าวคือ มนุษย์เกิดมาเป็นอิสระเพราะมนุษย์มีเหตุผลนั่นเอง เหตุผลคือเสียงของพระเจ้าในตัวมนุษย์ ดังนั้น มนุษย์จึงสามารถกระทำสิ่งที่ถูกต้องได้ด้วยตนเอง หรืออีกนัยหนึ่งคือ ด้วยการนำทางของพระเจ้า โดยไม่ต้องถูกชี้นำ บังคับ หรือถูกควบคุม นอกจากนี้ มนุษย์ทุกคนยังเท่าเทียมกันและเป็นอิสระต่อกัน [6]

หลักพื้นฐานที่สำคัญได้แก่ สิทธิตามธรรมชาติและสิทธิที่มีกฎหมายรับรอง หลักความเสมอภาค ภายใต้กฎหมายธรรมชาติ บุคคลย่อมมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน มนุษย์มีสิทธิตามธรรมชาติที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่อาจเพิกเฉย หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

---

[5] ดูรายละเอียดในฉัตรทิพย์ นาถสุภา, **ลัทธิเศรษฐกิจการเมือง**, พิมพ์ครั้งที่ 7, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงการณ์มหาวิทยาลัย, 2550).

[6] Kriangsak, **เสรีนิยมคลาสสิค: เสรีภาพและอิสรภาพคือเป้าหมาย**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://kriangsakt.blogspot.com/2008/07/blog-post_07.html [29 เมษายน 2565].

กล่าวคือ คุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่มีอยู่ในบุคคลทุกคน และหลักการห้ามเลือกปฏิบัติ[7] สิทธิในการสมรสและก่อตั้งครอบครัวถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน หลักสิทธิธรรมชาติดังกล่าว[8]

ในการสนับสนุนการแต่งงานของคนเพศเดียวกัน จึงกล่าวถึงหลักพื้นฐานที่เป็นสากล กล่าวคือสิทธิ เสรีภาพที่เท่าเทียมกันของบุคคล โดยเฉพาะสิทธิในการสมรส[9] โดยเหตุผลหลักที่ถูกหยิบยกมาอ้างโดยสรุปคือ

1) การไม่ให้สิทธิแก่คู่รักเพศเดียวกันสมรสได้เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลกลุ่มดังกล่าวอย่างไม่เป็นธรรม ซึ่งส่งผลกระทบทั้งทางจิตใจและสังคม

2) การแต่งงานเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานซึ่งรัฐไม่ควรก้าวก่ายสิทธิของแต่ละบุคคลในอันที่จะเลือกสมรสกับบุคคลใด และ

3) พฤติกรรมรักร่วมเพศเป็นความแตกต่างทางรสนิยมทางเพศของบุคคล ผู้มีพฤติกรรมดังกล่าวต้องการความรัก ความมั่นคง และต้องการสร้างครอบครัวที่ดีเช่นเดียวกัน [10]

กล่าวได้ว่า การสนับสนุนให้มีการยอมรับการแต่งงานของเพศเดียวกัน มีข้อสนับสนุนด้านสิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิที่มีความเป็นสากล ปัจเจกชนมีสิทธิในชีวิตและเลือกที่จะดำเนินชีวิตของตนเองโดยสุจริต ส่วนสิทธิเสรีภาพในการสมรสและการก่อตั้งครอบครัวเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามธรรมชาติ ชายและหญิงย่อมมีสิทธิในการสมรสโดยอิสระปราศจากข้อจำกัดใด ๆ อย่างไรก็ดี หากยอมรับว่าปัจเจกชนมีสิทธิและเสรีภาพในการกำหนดเพศวิถีของตน แต่ละบุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้รับความเสมอภาค โดยที่ไม่คำนึงถึงเหตุผลและปัจจัยที่ไม่อาจเลือกหรือกำหนดได้ด้วยตนเอง เช่น เรื่องเพศ ผิว และชาติพันธุ์ เป็นต้น ดังนั้น ประเด็นเรื่องความแตกต่างทางเพศ จึงไม่ควรนำมาใช้เป็นข้ออ้างใน

---

[7] ศุภณัฐ ขุนทอง, “การจดทะเบียนสมรสเพศเดียวกันในประเทศไทย”, ใน **บทความทางรัฐศาสตร์** , (คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, มปป.), หน้า 53–55.

[8] ชวินโรจน์ ธีรพัชรพร และภาณุมาศ ขัดเงางาม, “สิทธิความเสมอภาคในการสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย”, **วารสารสมาคมนักวิจัย**, ปีที่ 22 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม–สิงหาคม 2560): 94.

[9] ธัญลักษณ์ นามจักร, “การรับรองสถานภาพการสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ The Recognition of Marital Status of Diverse Sexual Identity Persons”, **วารสารนักบริหาร Executive Journal,** ปีที่ 33 ฉบับที่ 2 (เมษายน–มิถุนายน 2556): 13.

[10] ดูรายละเอียดใน รศ.ณัชพงษ์ สำราญ, “กฎหมายครอบครัวสำหรับคู่รักเพศเดียวกัน”, **วารสารวิชาการ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย,** ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มิถุนายน 2562): 44.

การที่จะเลือกปฏิบัติกับบุคคลอื่น หรือนำมาใช้คัดค้านสิทธิในการกำหนดวิถีชีวิตและการก่อตั้งครอบครัวของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ[11]

นักเทววิทยาคริสต์แนวเสรีนิยม ได้กล่าวสนับสนุนว่า มนุษย์ในฐานะที่เป็นสิ่งที่พระเจ้าสร้างขึ้นและสร้างขึ้นในพระฉายาของพระเจ้า มนุษย์แต่ละคนจึงมีเสรีภาพและมิติทางศีลธรรมที่เท่าเทียมกัน มีความเป็นปัจเจกบุคคลที่มีอัตลักษณ์และเอกลักษณ์เฉพาะตน สามารถมีอำนาจปกครองตนเองได้และความเป็นปัจเจกบุคคลย่อมที่จะมีผลกระทบต่อความเป็นชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่เสมอ ดังนั้น พฤติกรรมทางเพศซึ่งไม่ตรงกับเพศสรีระ ไม่ได้มีสำนึกของการผิดศีลธรรมแต่ประการใด ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ จึงมีศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกับบุคคลที่มีความเป็นเพศปกติ[12]

ตามกรอบแนวคิดเสรีนิยมศาสนา การแต่งงานของคนเพศเดียวกัน จึงเป็นเรื่องปัจเจกบุคคลที่มีลักษณะเฉพาะตน ที่พึงกระทำได้ในฐานะเป็นสิ่งทรงสร้างของพระเจ้า โดยพระประสงค์ของพระเจ้าแต่แรกเริ่มเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป แต่ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อชุมชนและสังคมที่ตนอาศัยอยู่ “คนรักร่วมเพศก็มีสิทธิที่จะมีครอบครัวเช่นกัน เพราะพวกเขาคือพระบุตรของพระผู้เป็นเจ้า เราไม่สามารถจะเตะใครออกไปจากครอบครัว หรือทำให้ชีวิตของพวกเขาต้องเดือดร้อนเพียงเพราะเรื่องนี้ ...” [13] นับเป็นเป็นการแสดงท่าทีที่ชัดเจนที่สุดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของคนรักร่วมเพศในฐานะประมุขของคริสตจักรคนแรกที่ให้การรับรองการใช้ชีวิตคู่ของคนเพศเดียวกัน

ในสังคมไทยปัจจุบัน ทัศนะของคนที่มีการศึกษาและโน้มเอียงไปทางเสรีนิยม มองว่าความหลากหลายทางเพศ (เพศที่สาม) เป็นเรื่องสิทธิ และเป็นทางเลือก และเป็นวิถีชีวิตที่ไม่มีอันตรายต่อใคร [14] ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนี้ การแต่งงานของคนเพศเดียวกันจึงเป็นเรื่องที่กระทำได้ หากไม่กระทบต่อบุคคลอื่น

---

[11] ธัญลักษณ์ นามจักร, “การรับรองสถานภาพการสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ The Recognition of Marital Status of Diverse Sexual Identity Persons”, **วารสารนักบริหาร Executive Journal,** ปีที่ 33 ฉบับที่ 2 (เมษายน–มิถุนายน 2556): 13.

[12] ดูรายละเอียดใน หริณวิทย์ กนกศิลปะธรรม, “ความหลากหลายทางเพศในมุมมองของจริยศาสตร์คริสต์และพุทธศาสนา”, **วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**, ปีที่ 35 ฉบับที่ 2 (ก.ค.–ธ.ค. 2556).

[13] Matichon.co.th, **ต่างประเทศ: โป๊ปฟรานซิสหนุนการเป็นคู่ชีวิตของคนเพศเดียวกัน**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://www.matichon.co.th/foreign/news_2407322 [1 มกราคม 2565].

[14] นิธิ เอียวศรีวงศ์, “ที่เหนือคอหยัก ๆ” ใน **ว่าด้วยเพศ ความคิด ตัวตน และอคติทางเพศ ผู้หญิง เกย์ เพศศึกษาและกามารมณ์**, (กรุงเทพมหานคร: มติชน, 2545) หน้า 80, อ้างใน หริณวิทย์ กนกศิลปะธรรม, “ความหลากหลายทางเพศในมุมมองของจริยศาสตร์คริสต์และพุทธศาสนา”, **วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**, ปีที่ 35 ฉบับที่ 2 (ก.ค.–ธ.ค. 2556): 105.

การแต่งงานของคนเพศเดียวกันเมื่อพิจารณาตามกรอบที่กล่าวมา จึงเป็นการกรทำที่ควรด้วยเหตุผลที่ว่า

1) การแต่งงาน หรือการใช้ชีวิตคู่ร่วมกัน เกิดจากคุณค่าที่มนุษย์ทุกคนเกิดมาต้องมีคือความรัก ความต้องการได้รับความรัก และการดำรงชีวิตอยู่อย่างปลอดภัยเป็นพื้นฐาน การแต่งงานหรือการเลือกคู่ จึงถือเป็นสิทธิส่วนบุคคล (มนุษย์ทุกคนมีสิทธิในตนเองตั้งแต่เกิด)[15] ที่จะแสดงความรัก การได้รับความรัก และการดูแลซึ่งกันและกันให้ปลอดภัย เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ทุกคนควรมีและได้รับ

2) เมื่อทุกคนเกิดมามีความเป็นมนุษย์เช่นเดียวกัน การแต่งงานจึงเป็นสิทธิที่ควรได้รับอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกเพศ เชื้อชาติ และศาสนา

**2.2 มุมมองทางพุทธจริยศาสตร์: คุณค่าและศักยภาพทางปัญญาในการเกิดเป็นมนุษย์ เป็นสิทธิตามธรรมชาติเพื่อการเข้าถึงสัจธรรม**

เมื่อจำเป็นต้องพิจารณาข้ออ้างดังกล่าว อาจต้องพิจารณาลึกลงไปถึงขั้นที่พ้นความมีเพศภาวะ นั่นคือศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่สามารถพัฒนาได้อย่างเสมอภาค “ในเบื้องต้นมีการตีความคำสอนในศาสนาคริสต์และพุทธศาสนาไปในแนวทางที่ไม่สนับสนุนพฤติกรรมของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ แต่อย่างไรก็ตามทั้งคริสต์ศาสนาและพุทธศาสนาก็มีหลักคำสอนที่สามารถนำมาใช้อธิบายความเพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศสามารถมีโอกาสในสังคมเพิ่มขึ้น คือ หลักคำสอน ศักดิ์ศรีและคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ...”[16]

พระพุทธศาสนามองว่า ชีวิตที่ดีต้องดำเนินไปสู่เป้าหมายหลักคือการบรรลุพระนิพพาน ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม มนุษย์ทุกคนมีคุณค่าบางอย่างที่จะได้รับความปลอดภัยในชีวิต การดำเนินชีวิตโดยไม่ถูกเบียดเบียนจากบุคคลอื่น และไม่เป็นผู้กระทำให้ผู้เดือนเดือดร้อนที่รู้จักกันว่าหลักแห่งความประพฤติขั้นพื้นฐานคือ ศีล 5 อันเป็นการปฏิบัติชอบทางกาย สิทธิทางธรรมชาตินี้ เป็นหลักค้ำประกันความปลอดภัยในการใช้ชีวิตอย่างสงบสุข เป็นหลักสัจธรรมที่มีสถานะสูงกว่า และมีมาก่อนสิทธิที่ได้รับการรับรองทางกฎหมาย การพัฒนาศักยภาพทางปัญหาจึงเริ่มต้นจุดนี้ โดยมีอริยมรรคมีองค์แปดเป็นแนวทาง การกระทำที่ดีใด ๆ ต้องมุ่งไปสู่เป้าหมายนี้ ทั้งนี้ ไม่ขึ้นกับเพศสรีระเพศภาวะ หรือเพศวิถี สมมติบัญญัติเหล่านี้ ไม่มีผลต่อการดำเนินไปสู่พระนิพพาน

**2.3 ข้อพิจารณาทางพุทธจริยศาสตร์: การแต่งงานของคนเพศเดียวกัน ลดทอนคุณค่า และศักยภาพของมนุษย์ในการบรรลุธรรม และผิดหลักศาสนา (ศีล ข้อ 3) หรือไม่**

---

[15] KRU POR, **สิทธิมนุษยชน (Human Right)**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://kittayaporn28.wordpress.com99–human–right [19 มีนาคม 2559].

[16] หริณวิทย์ กนกศิลปะธรรม, “ความหลากหลายทางเพศในมุมมองของจริยศาสตร์ศาสนาคริสต์และพุทธศาสนา Sexual diversity on Perspectives of Christian and Buddhist ethics”, **วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**, ปีที่ 35 ฉบับที่ 2 (ก.ค. – ธ.ค. 2556): 2.

จากที่ได้กล่าวถึงมุมมองทางพระพุทธศาสนาไปแล้วว่ามนุษย์มีศักยภาพทางปัญญา มีความเท่าเทียมในการบรรลุถึงธรรม โดยไม่เลือกเพศ ชาติ ตระกูล ชนชั้น วรรณะ ดังนั้น การที่ทุกคนเกิดมามีเพศภาวะเช่นไรจึงไม่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติเพื่อเข้าถึงเป้าหมายสูงสุด เพศสรีระ (Sex) นั้นไม่เป็นอุปสรรคต่อการการบรรลุธรรม เพราะทัศนะพุทธปรัชญาเถรวาทนั้นทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความเสมอภาคกันได้โดยผ่านกระบวนการพัฒนา 3 ประการคือ เข้าใจในกฎไตรลักษณ์ แล้วพัฒนากรรมจนเกิดปัญญาบรรลุธรรม 2) เพศสภาพ (Gender) นั้นไม่เป็นอุปสรรคต่อการการบรรลุธรรมในพุทธปรัชญาเถรวาท เพราะทั้งคฤหัสถ์เพศ (อุบาสก อุบาสิกา) และสมณเพศ (ภิกษุ ภิกษุณี) ต่างมีศักยภาพที่จะบรรลุธรรมในขั้นสูงสุดได้เหมือนกัน ฯลฯ ดังนั้นแนวคิดพุทธปรัชญาเถรวาทนั้นได้ก้าวข้ามกระบวนทัศน์ความหลากหลายทางเพศนับแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงตรัสรู้หลักอริยสัจ 4 การก้าวข้ามความหลากหลายทางเพศนั้นนำไปสู่ความจริงในระดับปรมัตถสัจจะเป็นความจริงที่อยู่เหนือกาลเวลา เหนือกระบวนทัศน์ใด ๆ[17]

หลักคำสอนใดบ้าง ที่ยืนยันสรุปดังกล่าว ในอัจฉราสูตร[18] พระผู้มีพระภาคตรัสตอบเทวดาที่ทูลถามปัญหาว่า...เรากล่าวธรรม มีสัมมาทิฏฐินำหน้าว่าเป็นนายสารถี ยานชนิดนี้มีอยู่แก่ผู้ใด จะเป็นสตรีหรือบุรุษก็ตาม ผู้นั้นไปใกล้นิพพานด้วยยานนี้แล[19] จากหลักคำสอนข้อนี้ พระพุทธศาสนาไม่ได้ใช้เพศหญิง หรือชายเป็นมาตรการวัดคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ แต่วัดจากพฤติกรรมทางใจซึ่งในข้อนี้เปรียบอริยมรรค (โดยสังเคราะห์) เสมือนยานเป็นเครื่องนำทางไปสู่พระนิพพานโดยไม่ระบุว่าผู้เป็นเจ้าของพาหนะนี้จะเป็นหญิงหรือชาย การแต่งงานของคนเพศเดียวกัน เป็นความประสงค์ของบุคคลในการมีชีวิตคู่ที่สมบูรณ์ เงื่อนไขจึงไม่อยู่ที่การแต่งงานจะทำลายการพัฒนาตนในการบรรลุธรรม แต่ควรเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสังคมว่ายอมรับ หรือรับรองหรือไม่ การแต่งงานของคนเพศเดียวกันจึงไม่อาจกล่าวได้เป็นการลดคุณค่า ศักดิ์ศรี และขัดขวางการพัฒนาตนเองไปสู่การบรรลุธรรม

คำสอนหลักที่เป็นเกณฑ์ตัดสินหลักจริยธรรมในการพิจารณาครั้งนี้คือ ศีล ข้อ 3 กล่าวคือ หลักกาเมสุมิจฉาจาร การแต่งงานของคนเพศเดียวกันควรหรือไม่ เราต้องพิจารณาว่า กระทำดังกล่าว เป็นการละเมิดหลักคำสอนดังกล่าวหรือไม่[20] โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ 4 อย่าง มี

---

[17] กัญญภัค แมกกี้, พระมหามฆวินทร์ ปุริสุตฺตโม, “ความหลากหลายทางเพศกับการบรรลุธรรมในทัศนะพุทธปรัชญาเถรวาท”, **วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ,** ปีที่ 5 ฉบับที่ 5 (พฤษภาคม 2563): 200.

[18] ส.ส. (ไทย) 15/46/60.

[19] พระมหาสุบิน สุนฺทรธมฺโม, พระมหาบุญศรี ญาณวุฑฺโฒ, “ศึกษาการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาในอัจฉราสูตร”, **วารสาร มจร บาฬีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์,** ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2564): 128.

[20] ดูรายละเอียดใน ไพเราะ มากเจริญ, “เกณฑ์ตัดสินศีลข้อที่ 3: A Criterion to Judge the Third of Five Precepts”, **วารสารศิลปศาสตร์,** ปีที่ 7 ฉบับที่ 2, (กรกฎาคม–ธันวาคม 2550): 140–141.

เป็นบุคคลต้องห้าม[21] เป็นต้นหรือไม่ สำหรับฝ่ายชายมีหญิงที่ต้องห้าม 20 จำพวก[22] สำหรับฝ่ายหญิง ชายอื่นนอกจากสามีของตน จัดเป็นบุคคลต้องห้าม ศีลข้อ 3 นี้จะล่วงเกินเมื่อมีเจตนาล่วงเกินและกระทำด้วยกายตนเท่านั้น

ข้อยืนยันนี้ สอดล้องกับบทความวิจัยโดย พระกุศล สุภเนตฺโต และคณะ จากการวิเคราะห์การแต่งงานของคนเพศเดียวกัน ที่ว่า "... แต่การผิดศีลข้อ 3 กาเมฯ นั้น เป็นเรื่องของการเสพเมถุนกับผู้ที่ไม่ใช่คู่สามีภรรยาตน คู่รักเพศเดียวกันส่วนใหญ่ เสพกามกัน โดยที่ยังไม่ได้แต่งงาน จึงถือว่าผิดในข้อนี้ หากมีการแต่งงานอย่างเปิดเผย เพื่อประกาศให้สังคมรับรู้ว่า อีกฝ่ายเป็นคู่ของตน ย่อมไม่ผิดศีลข้อนี้"[23] การมีพฤติกรรมรักร่วมเพศและการแต่งงานกับเพศเดียวกันเป็นเพียงสมมติบัญญัติเท่านั้น พระพุทธศาสนาไม่เคยกล่าวเรื่องความผิดปกติทางเพศในทำนองว่าเป็นบาป ดังนั้นเรื่องการรักต่างเพศหรือการรักร่วมเพศ พระพุทธศาสนาก็ไม่แยกแยะแล้วชี้ว่าฝ่ายหนึ่งผิด หรือฝ่ายหนึ่งถูก คนที่เกิดมามีเพศสภาพที่แปลกแยกจากเพศสรีระ ในทางพระพุทธศาสนาจึงถือว่าภาวะที่แปลกแยกดังกล่าวของเขา เป็นกลางในทางจริยธรรม[24]

**3. การแต่งงานของคนเพศเดียวกัน เป็นการกระทำที่ "ไม่ควร"**

**3.1 การแต่งงาน (สมรส) เป็นพันธะสัญญาตามธรรมชาติระหว่างชาย-หญิง เพื่อการให้กำเนิดใหม่ และการสร้างครอบครัวเพื่อดำรงเผ่าพันธุ์ตามกรอบประเพณีอนุรักษ์นิยม หลักศีลธรรม และจารีตของสังคม**

พื้นฐานแนวคิดที่ไม่เห็นด้วยหรือโต้แย้งกับการแต่งงานของคนเพศเดียวกัน ได้แก่ แนวคิดอนุรักษ์ประเพณีนิยม แนวคิดกฎธรรมชาติใหม่ที่มองการสมรสแบบดังเดิมซึ่งสงวนไว้สำหรับเฉพาะชายและหญิงเพื่อสืบเผ่าพันธุ์ แนวคิดเงื่อนไขการสมรสตามวัฒนธรรม ประเพณีและกฎเกณฑ์ของรัฐ การสมรสเป็นสถาบัน การสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศขัดต่อหลักความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีงามของประชาชน[25]

---

[21] ม.มู. (ไทย) 17/130/549.

[22] ม.มู. (ไทย) 17/130/548.

[23] พระกุศล สุภเนตฺโต และคณะ, "การรักร่วมเพศ: บทวิเคราะห์ตามแนวพุทธจริยศาสตร์", **วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม–เมษายน 2563): 101.

[24] หริณวิทย์ กนกศิลปะธรรม, "ความหลากหลายทางเพศในมุมมองของจริยศาสตร์ศาสนาคริสต์และพุทธศาสนา Sexual diversity on Perspectives of Christian and Buddhist ethics", **วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**, ปีที่ 35 ฉบับที่ 2 (ก.ค. – ธ.ค. 2556): 12.

[25] ชวินโรจน์ ธีรพัชรพร และภาณุมาศ ขัดเงางาม, "สิทธิความเสมอภาคในการสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย", **วารสารสมาคมนักวิจัย**, ปีที่ 22 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม–สิงหาคม 2560): 94–95.

จากหลักความเชื่อดังเดิมที่ว่า การแต่งงานที่ถูกต้อง จะต้องเกิดขึ้นระหว่างเพศชายและหญิงเท่านั้น ดังนั้น การแต่งงานของคนเพศเดียวกัน จึงเป็นการลดทอนคุณค่าที่แท้จริงของการแต่งงาน และว่า การมีเพศสัมพันธ์อนุญาตให้ทำได้เฉพาะกับการสมรสที่ไม่ส่งผลทำลายการให้กำเนิด[26] ด้วยเจตนารมณ์ที่จะเพิ่มประชากรให้เผ่าพันธุ์มนุษย์ต่อไป การสมรสจึงถูกกำหนดว่าจะต้องเป็น ชายและหญิงเท่านั้น บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศหรือคู่รักเพศเดียวกัน จะทำการสมรสไม่ได้[27] ซึ่งจากข้ออ้างดังกล่าวนี้ เป็นการยืนยันข้อสรุปที่ว่า การแต่งงานของคนเพศเดียวกันเป็นการกระทำที่ไม่ควร

ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย เริ่มด้วยการอ้างถึงคู่สมรสชาย–หญิงเท่านั้นที่สามารถให้กำเนิดบุตรได้ การแต่งงานระหว่างเพศเดียวกันไม่สามารถให้กำเนิดบุตรโดยธรรมชาติได้ เมื่อไม่สามารถให้กำเนิดบุตรได้ การแต่งงานระหว่างเครือญาติและการแต่งงานแบบมากผัวหลายเมียเกิดขึ้นได้โดยไม่มีอะไรมาขวางกั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อกล่าวถึงความเป็นครอบครัวที่ต้องประกอบด้วย พ่อ แม่ และลูก การแต่งงานจึงเป็นการรับรองสิทธิเด็กที่จะเกิดโดยตรง

ในทางตรงกันข้าม การแต่งงานของคนเพศเดียวกันไม่อาจทำเช่นเดียวกันได้ ประเด็นที่ถูกหยิบยกมาอ้าง จึงไม่เพียงแค่เพศของผู้เป็นบิดา–บิดา หรือ มารดา–มารดา แต่เป็นประเด็นสิทธิของบุตรที่จะมีปัญหาตามมาได้แก่ 1) เด็กมีสิทธิที่จะได้รู้ถึงตัวและได้รับการดูแลโดยบิดามารดา และควรจะได้รับการเลี้ยงดูตามแบบจารีตประเพณีที่ถูกต้องมากกว่าการเติบโตมาในครอบครัวที่มีพ่อ–พ่อ และแม่–แม่ซึ่งเป็นคนเพศเดียวกัน 2) การเป็นครอบครัวที่ขาด พร่องและไม่สมบูรณ์ ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์เต็มที่กับเด็กที่จะเข้ามาเป็นบุตรบุญธรรม มีปัญหาการแอบแฝงรับบุตรบุญธรรมเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ และ 3) คู่แต่งงานเพศเดียวกัน เป็นต้นแบบที่ไม่เหมาะสม ทำให้เด็กสับสนเกี่ยวกับเพศภาวะ (Gender) และเพศวิถี (Sexuality) ของตน และจะดำเนินรอยตามแนวทางบุคคลต้นแบบ (Role Model) [28]

---

[26] ผศ. สมชาย ปรีชาศิลปะกุล แปล, **Same–Gender Marriage: การแต่งงานระหว่างเพศเดียวกัน (มุมมองจากยุโรป)**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://v1.midnightuniv.org/midnight2544/0009999462.html [25 มีนาคม 2559].

[27] วิมลศิริ ชำนาญเวช, “สิทธิในการสมรสของคนเพศเดียวกัน”, **วารสารนิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**, ฉบับที่ 4, (2555): 877, อ้างใน ริญญาภัทร์ ณ สงขลา, “ความเสมอภาคในการสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย”, **ในการประชุมวิชาการสาขาวิชานิติศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 1**, (เชียงใหม่: คณะนิสิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2561), หน้า 385.

[28] ดร. สุกฤติยา จักรปิง, **การเป็นแม่–พ่อและการรับบุตรบุญธรรมของคู่รักร่วมเพศ อุดมการณ์ครอบครัวและมลทินสังคม: อคติของสังคมต่อคู่รักร่วมเพศ**, อ้างใน Thai PBS, **ครอบครัวไทยรูปแบบใหม่ภายใต้ พรบ. คู่ชีวิต,** [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://www.festhailand.org/wb/media/Debate%20Show/Life%20 Partnership%20Act_ final.pdf [24 มีนาคม 2559].

การแต่งงานของคนเพศเดียวกัน เป็นการกระทำที่ไม่ควร จากข้ออ้างสรุปได้ดังนี้[29]

1) การแต่งงานเป็นวิถีธรรมชาติ การแต่งงานเป็นเรื่องระหว่างชายและหญิงซึ่งเป็นเรื่องตามธรรมชาติที่ก่อให้เกิดบุตรหลานสืบต่อเผ่าพันธุ์มนุษย์ต่อไป จึงเป็นการสร้างครอบครัวขึ้นตามธรรมชาติ แต่การสมรสระหว่างบุคคลเพศเดียวกันเป็นเรื่องที่ขัดต่อกฎธรรมชาติอันเป็นสากล

2) ด้านสิทธิเด็ก เด็กควรได้รับการเลี้ยงดูจากทั้งบิดาและมารดา เด็กที่คู่รักเพศเดียวกันเลี้ยงดูไม่ว่าจากการใช้เทคโนโลยีเจริญพันธุ์ ทางการแพทย์ รับเป็นบุตรบุญธรรม หรือเป็นผู้อุปถัมภ์ ย่อมมีเพียงชายหรือหญิงเท่านั้นเป็นผู้เลี้ยงดู ทำให้สิทธิประโยชน์ที่ดีที่สุดซึ่งเด็กพึงได้รับจากครอบครัวต้องสูญหายไป

3) ด้านสิทธิประโยชน์ รัฐกำหนดให้แก่คู่สมรสนั้นเป็นเพราะคู่สมรสชายหญิงเอื้ออำนวยต่อการให้กำเนิดและเลี้ยงดูเด็กซึ่งมีผลให้สังคมเข้มแข็งและเป็นประโยชน์ต่อรัฐต่อไป ซึ่งการสมรสของคู่รักเพศเดียวกันไม่อาจตอบสนองในเรื่องดังกล่าวได้ จึงไม่ควรได้รับสิทธิประโยชน์ในลักษณะเดียวกัน

4) ด้านสังคม การออกกฎหมายดังกล่าวย่อมต้องใช้บังคับกับประชาชนทุกคนในสังคม ประชาชนจะเลือกปฏิบัติ ปฏิเสธไม่ให้เข้ารับบริการ หรือปฏิเสธไม่มีนิติสัมพันธ์กับบุคคลเหล่านี้ ด้วยเหตุที่เป็นคู่สมรสเพศเดียวกันไม่ได้ ประชาชนเหล่านี้บางส่วนโดยเฉพาะคริสต์ศาสนิกชนมิได้ยอมรับการแต่งงานของบุคคลเพศเดียวกัน แต่ก็ต้องถูกบังคับให้ยอมรับและไม่อาจปฏิเสธนิติสัมพันธ์ในลักษณะดังกล่าวได้

5) ด้านศีลธรรม จารีตประเพณีอันดีงาม การยอมรับให้มีการสมรสของบุคคลเพศเดียวกันเป็นการปฏิวัติค่านิยมทางเพศของสังคมให้วิปริตไป มิใช่เป็นการเรียกร้องสิทธิพลเมือง และอาจเป็นการก้าวไปสู่ค่านิยมทางเพศที่วิปริต เช่น การร่วมประเวณีระหว่างพี่น้อง หรือการร่วมประเวณีกับสัตว์ เป็นต้น

6) หลักคำสอนทางศาสนา การแต่งงานมิใช่เป็นเรื่องที่สร้างขึ้นโดยรัฐแต่สร้างโดยพระเจ้า (ในศาสนาคริสต์) กล่าวคือ เมื่อพระเจ้าสร้างมนุษย์ชายและหญิงขึ้นแล้ว พระเจ้าให้พรแก่มนุษย์ว่า “จงมีลูกเต็มบ้านมีหลานเต็มเมืองและทวีจำนวนขึ้นจนเต็มโลก และจงมีอำนาจเหนือแผ่นดิน” (Gen. 1:28–29)[30] การออกกฎหมายให้คู่รักเพศเดียวกันแต่งงานกันได้จึงเป็นการละเมิดต่อศีลธรรมอันดีที่พระเจ้าสร้างขึ้นและเป็นการกระทำที่ผิดต่อพระเจ้า คริสตจักรถือว่า การแต่งงานเป็นพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ โดยได้แถลงการณ์ว่า คริสตจักรคาทอลิกจะไม่ให้พรการแต่งงานเพศเดียวกัน (same-sex

---

[29] ดูรายละเอียดใน รศ.ณัชพงษ์ สำราญ, “กฎหมายครอบครัวสำหรับคู่รักเพศเดียวกัน”, **วารสารวิชาการ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย**, ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มิถุนายน 2562): 44–45.

[30] Bible.com/th, **ปฐมกาล 1:28 TNCV: พระคริสตธรรมคัมภีร์ไทย ฉบับอมตธรรมร่วมสมัย**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://www.bible.com/th/bible/179/GEN.1.28.TNCV [3 มกราคม 2565].

unions) การแต่งงานเพศเดียวกันเป็นบาป และไม่สามารถเป็นที่ยอมรับเป็นคำสั่งอย่างเป็นกลางต่อแผนการของพระเจ้า พรของการแต่งงานเพศเดียวกันไม่สามารถถือเป็นสิ่งถูกต้องได้ พระเจ้าไม่ทรงให้พรและไม่สามารถให้พรบาปได้[31]

จะเห็นว่า ฝ่ายที่ไม่สนับสนุน ยืนยันว่าการแต่งงานเป็นพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ ชายและหญิงเท่านั้นสามารถเข้าถึงพิธีกรรมดังกล่าวได้ ประการต่อมาคือ การมีเพศสัมพันธ์ซึ่งจะกระทำได้ต่อเมื่อเป็นการสมรสที่ไม่ทำลายการให้กำเนิดเท่านั้น ซึ่งข้อพิจารณานี้เองทำให้เป็นการคัดค้านการแต่งงานของคนเพศเดียวกันไปตั้งแต่เริ่มต้น

**3.2 มุมมองทางพุทธจริยศาสตร์: แนวคิดเรื่องวิบากกรรม และมิจฉาทิฏฐิ (หนทางไปสู่ความเสื่อม)**

เมื่อพิจารณาในบริบทของพระพุทธศาสนา ข้อบัญญัติเกี่ยวกับการแต่งงานเพื่อการดำรงเผ่าพันธุ์เป็นพิธีศักดิ์สิทธิ์ไม่ปรากฏเป็นสาระสำคัญ พระพุทธศาสนาเน้นเรื่องหน้าที่ที่พึงกระทำต่อบุคคลอื่น เช่น เรื่องทิศ 6 ซึ่งกล่าวถึงการจัดหาคู่ครองและการดำรงสกุล ซึ่งเป็นหน้าที่ที่พ่อ–แม่–บุตร พึงกระทำต่อกัน พระพุทธศาสนาให้น้ำหนักไปที่กรรม และความเป็นเหตุ–ผลแห่งกรรม หรือวิบาก ปัจจุบัน ยังมีความเชื่อที่ว่า ผู้ที่รักร่วมเพศนั้นเป็นวิบากกรรมติดตัวมาข้ามชาติ มีลักษณะเช่น การเกิดผิดเพศ เป็นหนึ่งใน 11 ข้อของปวัติกาล การกระทำผิดศีล ข้อ 3 เป็นต้น[32] ในฐานสูตร มีข้อความกล่าวถึงฐานะที่พึงพิจารณาไว้เสมอว่า เรา (สตรี บุรุษ คฤหัสถ์ หรือบรรพชิต) มีกรรมเป็นของตน (กมฺมสฺสโกมฺหิ)[33] เป็นผู้รับผลของกรรม มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ (กมฺมพนฺธุ) มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย เราทำกรรมใดไว้จะเป็นกรรมดีหรือกรรมชั่วก็ตาม ย่อมเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น[34] การเกิดเป็นมนุษย์จึงเป็นผลสืบเนื่องจากกรรมตามลำดับ และโดยการจำแนกของกรรม สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของตน ฯลฯ กรรมย่อมจำแนกสัตว์ทั้งหลายให้เลวและดีต่างกัน[35] ทำให้มนุษย์ที่เกิดมามีรูปร่าง และพฤติกรรมทางจิตอันเป็นลักษณะเฉพาะตนแตกต่างกัน ดังเช่นผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ

ความเชื่อเรื่องกรรม และผลของกรรมดังกล่าว ทำให้การตีความประเด็นความสุขทางเพศ รักร่วมเพศ และการข้ามเพศ เป็นประเด็นที่น่าอายหรือไม่เหมาะสมที่จะพูดถึง สังคมจึงมองผู้ที่มี

---

[31] ดูรายละเอียดใน khaosod.co.th, **รอบโลก: วาติกันจะไม่ให้พรการแต่งงานเพศเดียวกัน เรียกสิ่งนี้เป็นบาปและ ทางเลือก**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://www.khaosod.co.th/around-the-world-news/news_6138430 [1 มกราคม 2565].

[32] พระกุศล สุภเนตฺโต และคณะ, “การรักร่วมเพศ: บทวิเคราห์ตามแนวพุทธจริยศาสตร์”, **วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม–เมษายน 2563): 100.

[33] ดูรายละเอียดใน องฺ.ปญฺจก. (บาลี) 22/57/82.

[34] องฺ.ปญฺจก. (ไทย) 22/57/99.

[35] ดูรายละเอียดใน จูฬกัมมวิภังคสูตร ม.อุ. (ไทย) 14/349–350/289.

พฤติกรรมเหล่านี้เหมือนผู้ที่มีทำกรรมไม่ดีมาในอดีต จึงเกิดมามีลักษณะที่มีเพศภาวะไม่ตรงกับเพศของตน ซึ่งนั่นทำให้คนเหล่านี้ถูกสังคมมองว่าเป็นมีบาปติดตัว “การรักร่วมเพศและการข้ามเพศไม่ใช่ทางเลือกแต่เป็นสิ่งที่ติดตัวบุคคลมาตั้งแต่กำเนิด แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าแนวคิดเรื่องกรรม ก็กลายเป็นหนึ่งคำอธิบายหลักที่ถูกนำมาใช้เพื่อบอกว่าทำไมคนถึงเกิดมาเป็นเพศที่สาม”[36]

ในมหานารทกัสสปชาดก ผลของกรรมที่ล่วงละเมิดภรรยาของคนอื่น ทำให้บุคคลไปเกิดเป็นกระเทยเป็นผลของกรรมคือการล่วงละเมิดภรรยาคนอื่น [37] ในอิสิทาสีเถรีคาถา กล่าวถึงนางอิสิทาสีมัวเมาในวัยหนุ่ม ได้เป็นชู้กับภรรยาผู้อื่น ฯลฯ พอเกิดได้ 7 วัน วานรใหญ่ จ่าฝูง ก็กัดอวัยวะสืบพันธุ์ ฯลฯ ตายจากกำเนิดโคนั้นแล้ว เกิดในท้องสาวใช้ข้างถนนในพระนคร เป็นหญิงก็ไม่ใช่ เป็นชายก็ไม่เชิง เพราะผลแห่งกรรมที่เป็นชู้กับภรรยาผู้อื่น ...” [38]

จากตัวอย่างที่ยกมาจากพระสูตรทั้งสองแห่ง ปฏิเสธไม่ได้ว่า บุคคลผู้มีพฤติกรรมทางเพศไม่ตรงกับเพศสรีระของตนในปัจจุบัน เป็นผลสืบเนื่องจากกรรมคือการผิดศีลข้อที่ 3

ในจักกวัตติสูตร พระพุทธองค์ตรัสธรรมที่ทำให้อายุและวรรณะของมนุษย์เสื่อมลง เหลือเพียง 100 ปี (และ 10 ปีในอนาคต) กล่าวคือ มิจฉาธรรมะ (มิจฺฉาธมฺโม) [39] ความย่อว่า ... เมื่อมิจฉาทิฏฐิแพร่หลาย ฯลฯ มิจฉาธรรมก็แพร่หลาย ฯลฯ คนเหล่านั้นก็มีอายุเสื่อมถอยบ้าง มีวรรณะเสื่อมถอยบ้าง...[40]

ข้อค้นพบที่สำคัญในการศึกษาครั้งนี้คือ การอธิบายความหมายคำว่า มิจฉาธรรมะ (มิจฺฉาธมฺโม)[41] คือ (ฉนฺทราโค) ความกำหนัดด้วยอำนาจความพอใจระหว่างชายกับชาย หญิงกับหญิง[42]

เมื่อพิจารณาคำว่า มิจฉาธรรมะ ตามคำอธิบายนี้ หากการแต่งงานคนเพศเดียวกัน อยู่บนพื้นฐานสำคัญเดียวกับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความกำหนัดด้วยอำนาจความพอใจระหว่างชายกับชาย หญิงกับหญิง ซึ่งถือเป็นมิจฉาธรรมะที่เกิดจากความเห็นผิด หรือมีมิจฉาทิฏฐิเป็นฐานการกระทำ (mean) และมีผล (end) ของการกระทำที่มีผลไม่ดี และมีแนวโน้มนำไปสู่ความเสื่อม นำความวุ่นวายมาสู่สังคม เมื่อพิจารณาจากวิธีการ และเป้าหมายดังกล่าว การแต่งงานของคนเพศเดียวกันบนพื้นฐานนี้ จึงเป็นสิ่งไม่ควรทำตามหลักพระพุทธศาสนา

---

[36]นรุตม์ ศุภวรรธนะกุล, **ในแดนสวรรค์ของเพศที่สาม** Midnight University, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://midnightuniv.org/ในแดนสวรรค์ของเพศที่สาม [19 เมษายน 2559].

[37] ขุ.ชา. (ไทย) 28/1271–1273/379.

[38] ขุ.เถรี. (ไทย) 26/433–444/626.

[39] ที.ปา. (บาลี) 11/45/77.

[40] ที.ปา. (ไทย) 11/102/73.

[41] ที.ปา.อ. (บาลี) 6/59.

[42] ที.ปา.อ. (ไทย) 3/1/136.

อย่างไรก็ตาม แม้พระสูตรนี้ จะยืนยันความเป็นจริงในสังคมปัจจุบันก่อนถึงกลียุคได้อย่างถูกต้องและเป็นจริงทุกประการก็จริง การสรุปว่า การแต่งงานของคนเพศเดียวกัน เป็นผลจากมิจฉาทิฏฐิแล้วจึงก่อให้เกิดมิจฉาธรรมะ เกิดพฤติกรรมชายรักชาย และหญิงรักหญิง ก็ยังไม่สามารถสรุปได้ เนื่องจากเราไม่สามารถระบุได้ชัดเจนลงไปว่า ผู้มีพฤติกรรมทางเพศต่างจากบุคคลปกติ เป็นคนมิจฉาทิฏฐิ ทำให้มีพฤติกรรมรักร่วมเพศตามมาเช่นที่กล่าวไว้ในพระสูตรนี้

**3.3 ข้อพิจารณาทางพุทธจริยศาสตร์: การแต่งงานของคนเพศเดียวกัน “ไม่ควร” โดยเกณฑ์เพราะเป็นกายทุจรติ และมโนทุจริต ได้หรือไม่**

สิ่งหนึ่งที่ได้จากศึกษาพระสูตรทั้งสองคือ เราสามารถยืนยันข้อมูลที่ตรงกันว่า คนที่เกิดมามีรสนิยมรักร่วมเพศ หรือลักษณะที่ไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นหญิงหรือชาย เพราะพฤติกรรมทางเพศไม่ตรงกับเพศสรีระหรือเพศภาวะของตน ซึ่งอาจหมายรวมถึงผู้ที่นิยมทั้งชายและหญิงด้วยเช่นกัน เป็นผลมาจากการกระทำผิดทางเพศต่อผู้มิใช่ภรรยาตน กล่าวคือศีลข้อ 3 อันเป็นผลของกรรมที่ตนกระทำไว้ทั้งสิ้น

ในปริพพาชกสูตร พระพุทธองค์ตรัสถึงมูลเหตุให้บุคคลกระทำกายทุจรติ วจีทุจริต และมโนทุจริต ... บุคคลผู้มี**ราคะ ถูกราคะครอบงำ มีจิตถูกราคะกลุ้มรุม** ย่อมคิดเพื่อ**เบียดเบียนตนเองบ้าง เพื่อเบียดเบียน**ผู้อื่นบ้าง ฯลฯ ย่อมไม่รู้ชัดตามความเป็นจริงถึง**ประโยชน์ตน**บ้าง **ประโยชน์ผู้อื่น**บ้าง ประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่ายบ้าง เมื่อละราคะได้แล้ว เขาย่อมรู้ชัดตามความเป็นจริงถึงประโยชน์ตน ประโยชน์ผู้อื่น และประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่าย...[43]

จากพระสูตรนี้ ระบุว่า บุคคลจะประพฤติกายทุจริต วจีทุจริต และมโนทุจริต ด้วยเหตุที่มีราคะ ถูกราคะ ครอบงำ และมีจิตถูกราคะกลุ้มรุมจึงกระทำกระทำกรรมทางกาย ทางวาจา และทางใจตามลำดับ การแต่งงานของคนเพศเดียวกันนั้น เราไม่สามารถกล่าวได้ว่า คนเหล่านี้มีราคะเป็นตัวนำให้กระทำกรรม และการกระทำดังกล่าวไม่ได้เป็นการเบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น เนื่องจากการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ เพื่อความเท่าเทียมทางเพศ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น การแต่งงานของคนเพศเดียวกัน จึงไม่อยู่ในเงื่อนที่จะนำทุจริต 3 มาเป็นเกณฑ์ตัดสิน เนื่องจากการแต่งงานของคนเพศเดียวกันเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับของสังคม ส่วนเกณฑ์ตัดสินข้อว่าเป็นกายทุจริต วจี และมโนทุจริตนั้น เป็นการพิจารณาการกระทำของบุคคล จึงไม่สามารถนำมาพิจารณาในประเด็นนี้ได้

## สรุป

จากที่ได้อภิปรายปัญหาที่ว่า การแต่งงานของคนเพศเดียวกัน เป็นการกระทำที่ควรหรือไม่ สรุปได้ว่า ในมุมมองพระพุทธศาสนา การแต่งงานของคนเพศเดียวกันไม่สามารถบอกได้ว่า "ควร" หรือ "ไม่ควร" เพราะไม่มีการกล่าวห้ามไว้ในหลักคำสอน ที่พบคือ การละเมิดศีล ข้อ 3 เท่านั้น การ

[43] องฺ.ติก. (ไทย) 20/55/217–218.

แต่งงานของคนเพศเดียวกันจึงไม่สามารถใช้กรอบของคำว่า "ควร" หรือ "ไม่ควร" ได้ จากบทความนี้เสนอว่า การแต่งงานของคนเพศเดียวกันนั้นทำสามารถทำได้ ถ้าไม่ละเมิดหลักการข้ออื่น กล่าวคือ ศีลข้อ 3 หรือเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น (ปฏิฆะ) หรือละเมิดประโยชน์ตนเองและผู้อื่น

## เอกสารอ้างอิง


กัญญภัค แมกกี้, พระมหามฆวินทร์ ปุริสุตฺตโม. “ความหลากหลายทางเพศกับการบรรลุธรรมในทัศนะพุทธปรัชญาเถรวาท”. **วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ ปีที่ 5 ฉบับที่ 5** (พฤษภาคม 2563): 200.

เกิดโชค เกษมวงศ์จิตร. **การจดทะเบียนคู่ชีวิตของกลุ่มคนรักเพศเดียวกัน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.humanrightscenter.go.th/IHR/HRI2/ [20 มีนาคม 2565].

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. **ลัทธิเศรษฐกิจการเมือง.** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงการณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์. **สงครามเชิงวัฒนธรรม: การแต่งงานของคนรักเพศเดียวกัน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.sapaan.org/article/28.html [20 มีนาคม 2559].

ชวินโรจน์ ธีรพัชรพร และภาณุมาศ ขัดเงางาม. “สิทธิความเสมอภาคในการสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย”. **วารสารสมาคมนักวิจัย.** ปีที่ 22 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม–สิงหาคม 2560): 94.

ณัชพงษ์ สำราญ. “กฎหมายครอบครัวสำหรับคู่รักเพศเดียวกัน”. **วารสารวิชาการ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.** ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มิถุนายน 2562): 44.

เทิดเกียรติภณช์ แสงมณีจีรนันทเดชา และรัตพงษ์ สอนสุภาพ. “ความเสมอภาคของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศต่อการสมรสและรับรองบุตรในประเทศไทย: ในมุมมองของนักวิชาการและนักเคลื่อนไหวทางสังคม”. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.** ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (มิถุนายน–กันยายน 2562): 5.

ธัญลักษณ์ นามจักร. “การรับรองสถานภาพการสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ”. **วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2556.

ธัญลักษณ์ นามจักร. “การรับรองสถานภาพการสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ The Recognition of Marital Status of Diverse Sexual Identity Persons”. **วารสารนักบริหาร Executive Journal.** ปีที่ 33 ฉบับที่ 2 (เมษายน–มิถุนายน 2556): 13.

นรุตม์ ศุภวรรธนะกุล. **ในแดนสวรรค์ของเพศที่สาม Midnight University.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://midnightuniv.org/ในแดนสวรรค์ของเพศที่สาม [19 เมษายน 2559].

นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ. **พื้นที่ของเพศนอกกรอบในสังคมไทย ในมิติการเมืองและวัฒนธรรม, บทความ–ข่าวทางมานุษยวิทยา: Queer Anthropology.** ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.sac.or.th/main/content.php?section_id=1&category_id=27 [19 เมษายน 2559].

นิธิ เอียวศรีวงศ์. “ที่เหนือคอหยัก ๆ” ใน **ว่าด้วยเพศ ความคิด ตัวตน และอคติทางเพศ ผู้หญิง เกย์ เพศศึกษาและกามารมณ์**. (กรุงเทพมหานคร: มติชน, 2545) หน้า 80. อ้างใน หริณ วิทย์ กนกศิลปะธรรม. “ความหลากหลายทางเพศในมุมมองของจริยศาสตร์คริสต์และพุทธศาสนา”. **วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.** ปีที่ 35 ฉบับที่ 2 (ก.ค.–ธ.ค. 2556): 105.

พระกุศล สุภเนตฺโต และคณะ “การรักร่วมเพศ: บทวิเคราะห์ตามแนวพุทธจริยศาสตร์”. **วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.** ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม–เมษายน 2563): 100.

พระมหาสักชาย กนฺตสีโล. “การศึกษาวิเคราะห์เรื่องบัณเฑาะก์ในกลุ่มพระภิกษุสามเณรไทยในปัจจุบัน”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา.** คณะศิลปะศาสตร์: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551.

พระมหาสุบิน สุนฺทรธมฺโม, พระมหาบุญศรี ญาณวุฑฺโฒ. “ศึกษาการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาในอัจฉราสูตร”. **วารสาร มจร บาฬีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์.** ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2564): 128.

ไพเราะ มากเจริญ. “เกณฑ์ตัดสินศีลข้อที่ 3: A Criterion to Judge the Third of Five Precepts”. **วารสารศิลปศาสตร์.** ปีที่ 7 ฉบับที่ 2. (กรกฎาคม–ธันวาคม 2550): 140–141.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับสุยามรฏฐเตปิฎกำ 2525**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2525.

ริญญาภัทร์ ณ สงขลา. “ความเสมอภาคในการสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย”. **ในการประชุมวิชาการสาขาวิชานิติศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 1.** เชียงใหม่: คณะนิสิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2561.

วิมลศิริ ชำนาญเวช. “สิทธิในการสมรสของคนเพศเดียวกัน”. **วารสารนิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.** ฉบับที่ 4 (2555): 877

ศุภณัฐ ขุนทอง. “การจดทะเบียนสมรสเพศเดียวกันในประเทศไทย”. ใน **บทความทางรัฐศาสตร์.** คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, มปป.

สมชาย ปรีชาศิลปะกุล แปล. **Same-Gender Marriage: การแต่งงานระหว่างเพศเดียวกัน (มุมมองจากยุโรป)**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://v1.midnightuniv.org/midnight2544/0009999462.html [25 มีนาคม 2559].

สรณ บุญใบชัยพฤกษ์. “สิทธิมนุษยชนกับความเท่าเทียมทางเพศ”. **เอกสารวิชาการส่วนบุคคล สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.** หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, มปป.

สุกฤติยา จักรปิง. **การเป็นแม่-พ่อและการรับบุตรบุญธรรมของคู่รักร่วมเพศ อุดมการณ์ครอบครัวและมลทินสังคม: อคติของสังคมต่อคู่รักร่วมเพ**ศ. อ้างใน Thai PBS. **ครอบครัวไทยรูปแบบใหม่ภายใต้ พรบ. คู่ชีวิต.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.fes-thailand.org/wb/media/ Debate% 20Show/Life% 20 Partnership% 20Act_ final.pdf [24 มีนาคม 2559].

หริณวิทย์ กนกศิลปะธรรม. “ความหลากหลายทางเพศในมุมมองของจริยศาสตร์ศาสนาคริสต์และพุทธศาสนา Sexual diversity on Perspectives of Christian and Buddhist ethics”. **วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.** ปีที่ 35 ฉบับที่ 2 (ก.ค. – ธ.ค. 2556): 2.

Bible.com/th. **ปฐมกาล 1:28 TNCV: พระคริสตธรรมคัมภีร์ไทย ฉบับอมตธรรมร่วมสมัย.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.bible.com/th/bible/179/GEN.1.28.TNCV [3 มกราคม 2565].

khaosod.co.th. **รอบโลก: วาติกันจะไม่ให้พรการแต่งงานเพศเดียวกัน เรียกสิ่งนี้เป็นบาปและทางเลือก.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.khaosod.co.th/around-the-world-news/news_6138430 [1 มกราคม 2565].

Kriangsak. **เสรีนิยมคลาสสิค: เสรีภาพและอิสรภาพคือเป้าหมาย.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://kriangsakt.blogspot.com/2008/07/blog-post_07.html [29 เมษายน 2565].

KRU POR. **สิทธิมนุษยชน (Human Right).** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://kittayaporn28.wordpress. com99-human-right [19 มีนาคม 2559].

Matichon.co.th. **ต่างประเทศ: โป๊ปฟรานซิสหนุนการเป็นคู่ชีวิตของคนเพศเดียวกัน.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.matichon.co.th/foreign/news_2407322 [1 มกราคม 2565].